

Surveypainot tiivistetysti

Otospainoja on luonteeltaan kahdenlaisia:

- Määräpainoja joiden summa on tavoiteperusjoukon koko
- Analyysipainoja joiden summa on havaintojen määrä jolloin brutto-otoksessa havaintojen määrä on otoskoko ja netto-otoksessa vastaajien määrä. Ole tarkkana termeissä ettei tule sotkua; esim. älä puhu otoskoosta jos kyse on vastaajien määrästä

Brutto-otostasolla painoja voidaan kutsua myös asetelmapainoiksi koska ne perustuvat suoraan otanta-asetelmaan ja sen sisällymistodennäköisyyksiin. Joskus kuten ESS:ssä myös nettotason analyysipainoja kutsutaan asetelmapainoiksi, mikä ei tarkasti ottaen ole totta, mutta jos oletetaan että puuttuneisuus on satunnaista voidaan katsoa että ne ovat asetelmapainon kaltaisia.

Painot jotka lasketaan edellä mainitulla puuttuneisuuden satunnaisoletuksella on kuitenkin hyvä kutsua eri nimellä. Itse käytän kirjassa ym nimeä perus(otos)paino tai alkuperäinen vastaajan otospaino. Tämän analyysipainomuoto on sama kuin edellä eli keskiarvo = 1 ja summa = vastaajien määrä. Tämä sama periaate on voimassa kaikille muillekin otospainoille, joita kutsutaan parannetuiksi painoiksi tai adjustoiduiksi painoiksi tai vastauskatoa oikaiseviksi painoiksi. ESS:n uusi paino jossa on nimike jälkiositus (post-stratification) on muodostettu vastaajille analyysipainona. Palaamme jälkiositukseen viimeisellä viikolla. Pisa-datassa ei ole analyysipainoja mutta vastaajille keskusyksikössä tuotetut peruspainot. Olen harjoitusdataan tehnyt kullekin maalle myös vastaavan analyysipainon. Peruspainojen summa on Pisa-ikäisten oppilaiden määrä kussakin maassa eli siis tavoiteperusjoukon koko. ESS:ssä on myös maan koosta tavoiteperusjoukon tasolla kertova paino, jolla kun kerrotaan jompikumpi analyysipaino ja lisäksi tämä tulo kun kerrotaan 10000:lla, niin saadaan peruspaino. Emme tätä käytä tällä kurssilla mutta se on hyvä tietää jos käsittelet dataa siten että se on tarpeen.